

# סיפורי צדיקים

גליון 377  
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א



תורה למשפחת קייטן על האישור לשרותי המשנה

## סיפורי חז"ל

### תורה או עושר

ר' אבא היה מכריז מי שרוצה עושר ואורך ימים יבוא ויתעסק בתורה. היו נאספים אליו ועוסקים בתורה. רווק אחד שמע ובא אל ר' אבא, אמר לר' אבא אני רוצה לעסוק בתורה ולזכות בעושר, שאל אותו ר' אבא מה שמך? אמר לו, יוסי. ישב ולמד עם בני החבורה, לאחר כמה ימים עמד יוסי זה לפני ר' אבא ואמר רבי היכן העושר שהבטחת? אמר לו ר' אבא המשך לשבת ואני מבטיחך שהעושר יבוא לך. פעם בא איש אחד וכלי פו בידו, מיד האיר הבית, אמר האיש רבי רצוני לזכות בתורה דמפני שאני לא זכיתי רוצה אני לזכות תלמיד חכם בעושר שהוריש לי אבי. אמר ר' אבא ליוסי, השתדל בלמוד התורה והלה נתן לך עושר. נתן האיש את כוס הפו ליוסי, קרא עליו ר' אבא לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פו. ישב יוסי ועסק בתורה, לימים חשקה נפשו של יוסי בתורה וישב ובכה. מצאו ר' אבא בוכה ושאל אותו על מה אתה בוכה? ענה יוסי אני מניח חיי נצח בשביל חיי שעה, איני רוצה בעושר, כי מצאתי עושר רוחני גדול ועצום יותר מהעושר הגשמי. נטל יוסי את העושר וחילק אותו בין חבריו. מאז נקרא שמו ר' יוסי בן פזי

(לפי הוזהר הקדוש לך לך)

## פרשת השבוע

ותפשו בו אביו ואמו (כ"א – י"ט)

פעם נכנס ת"ח צעיר לפני הגה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א ופתח עמו בדברים, במהלך השיחה סיפר לו כי הוא עוסק עתה בלימוד פרק בן סורר ומורה שבמסכת סנהדרין. כששמע זאת בעל חזון יחזקאל אמר לו הבה ואספר לך מעשה נורא שאירע עמי כאשר כיהנתי כרב ברוסיה. הוא סיפר כי אל הרב היו פונים לא רק בשאלות בדבר הלכה או כדי לשוחח בדברי תורה, אלא היו באים אליו גם יהודים רבים פשוטי עם כדי לבקש ברכה מהרב שיעתיר ויתפלל בעבורם, אם זה לרפואתו של חולה אנוש, לאשה עקרה וכו' או להצלחתו של אדם שכשל בעסקיו, או שגירת המלכות עליו וכדומה. יום אחד באה אלי אשה וביקשה, רבינו תתפלל נא בעדי שבני ימות. נודעתי לשמוע את בקשתה הנוראה, סיפר רבי יחזקאל, ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה, בן יחיד לה ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי, בידעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה ח"ו, ולכן מבקשת שהרב יתפלל שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור בטרם תיטמא נפשו בעבירות. רבי יחזקאל ביקש להרגיע את רוחה ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו כי האשה באה בימים וזה בנה יחידה. אך למרות הכל החשש הנורא פן ייצא הבן

לתרבות רעה הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא לבקש מהרב שיתפלל שבורא העולם יטול את נפשו של בנה מחמד נפשה, אף שתישאר ערירית ללא זרע של קיימא, ובלבד שלא יעמוד הבן בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת. האם הזילה דמעות כמים, רבי יחזקאל בכה יחד עמה ובסופו של דבר אמר, במקום להתפלל שימות הבן נתפלל כולנו שיחיה ושיעמוד בנסיונות ויישאר יהודי כשר.

ואכן כך הווה, התפילה ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מהיחידים שזכו שגם לאחר שהתגייסו לצבא והיטלטלו בין ארצות ועמים ובין חיילים נכרים וגסי לב, שמרו על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים. סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו ואמר, באותה שעה חשתי כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית של מה שנאמר בתורה על בן סורר ומורה שנהרג על שם סופו, ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עיר, ההורים בעצמם אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם לבנם מתגברים על האהבה הטבעית, בידעם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של ימות זכאי ואל ימות חייב ח"ו.

## זמני השבת

זמני יציאת השבת  
ירושלים 7:24 ת"א: 7:26 ר"ת: 8:01

זמני כניסת השבת  
ירושלים: 6:13 ת"א: 6:28  
פרשת כי תצא

ביותר באירופה, הוא קיווה והתפלל שחיות הטרף לא שינו את בית הכנסת.

לאחר מכן הוא ניגש אל דלתו של הזקן ונקש בדלת, הצ'כי הזקן עדיין חי ומילא את תפקידו באמונה, הוא הכיר בקושי את השמש שהזדקן עד לבלי הכר, אולם למראה גובהו לא היה מקום לטעות בו, ר' חיים היה משכמו גבוה מכל המתפללים ועתה כאשר קומתו שחה וכתפיו נידלדלו, נראה ר' חיים כמו צל של עצמו משכבר הימים, השומר הזקן הכירו ושמח לקראתו כמי שרואה אדם שחזר פתאום מבין המתים אל בין החיים. בלי אומר ודברים פתח השומר בפני ר' חיים את דלת בית הכנסת והוא עצמו נשאר בפרוודור, ר' חיים נכנס לבית הכנסת שהיה כה מוכר לו הביט מסביב, אך לא ראה דבר כי עיניו נתמלאו דמעות, שפתיו מלמלו והוא הודה לה' שהחיה אותו וקיימו מחדש לראות מקום מקודש זה, לאחר מכן הוא הרים את עיניו ומיד הבחין בשינויים שנעשו במקום, הוא ראה כי במקום הנרות, דולקים נורות חשמליות והריצפה מכוסה בטון, מלבד זאת הכל נשאר כפי שהיה מקדמת דנא.

ר' חיים חזר אל השומר הזקן ושאלו לפשר השינויים, הלה הסביר לו כי זה היה חלק מהתעמולה הנאצית שהתאמצה להוכיח בימיו הראשונים של הכיבוש, כי הגרמנים אינם ברברים כפי שכולם חשבו שהנם, משום כך הם עשו כאן את השיפורים הללו, ולאחר מכן מילאו את בית הכנסת ביהודים אותם הביאו ממחנות ריכוז שונים, ציוו עליהם להתעטף בטליתות ולהתפלל, והם צילמו את המחזה כדי להראות שהגרמנים הם עם תרבותי השומר על בתי כנסת עתיקים, ומבטיח ליהודים חופש דת מלא. ר' חיים היה מאושר שהגרמנים לא ניסו להכניס שיפורים נוספים, היתה לו הרגשה שכל הבנין העתיק שראה עתה לפניו שפוף קמעה כאילו שקע כולו קצת באדמה. ומה נעשה שם למעלה? הוא שאל את השומר הזקן כשמבטו נע אל העליה של בית הכנסת. בוא אראה לך השיב, הוא פתח את הדלת המובילה למדרגות והם עלו בהן לעליה, שם פתח השומר את דלת הברזל הכבדה, ר' חיים עמד שם כשלבו מלא חרדה, והוא שותק שתיקה כבדה. לאחר מכן צעד כמה צעדים קדימה ולפתע כאילו חדל לבו מפעום, הוא עצר מוכה הלם ומבטו התמקד במשהו זר ומוזר שבלט מערימת השמות שכיסתה את מקום מנוחתו של הגולם, היתה זו ידית של כידון שלהבו היה נעוץ בתוך השמות, מה זה? הוא שאל את השומר כשהמלים מתפרצות מפיו. אה, זהו סיפור שלם אמר השומר, שלא הופתע מעצם השאלה. לאחר מכן הוא סיפר את סיפורו:

מקום קבורתו של הגולם מפראג ליומא דהילולא של המהר"ל הקדוש מפראג (ח"י אלול)

פעם או פעמיים בשנה, היה ר' חיים השמש הזקן של בית הכנסת אלט נוי שול בפראג, נוהג לקחת בידו סל מלא שמות ולהעלותם לעליית הגג של בית הכנסת העתיק, הוא היה פותח דלת צדדית בפרוודור של בית הכנסת, ומטפס בזהירות במדרגות העתיקות, עד שהיה מגיע לדלת ברזל, אותה הוא פתח בדחילו ורחימו במפתח ברזל גדול, כשהוא אחוז חיל ורעדה היה ר' חיים נכנס בצעדים מדודים לעליה האפלולית שהיתה מוארת רק על ידי שני חלונות קטנים משני צדיה קרוב לגג, הוא היה ניגש לאיטו למקום מנוחתו של הגולם, שערימת החימר שנשאר ממנו היתה קבורה תחת ערימת "שמות" שהצטברה שם במשך דורות, "שמות" אלה כללו ספרי קודש שנתבלו, טליתות קרועות, רצועות של תפילין וכו', כל הדברים הללו היו מוטלים מאחורי שרשרת של ברזל שהיתה מתוחה, מסביב ויצרה צורת מצבה על קברו של הגולם. ר' חיים היה ניגש למקום מריק את הסל שבידו חוזר על עקבותיו ועוזב את העליה.

היה זה מנהג מקודש שהנהיג הרה"ק רבי יהודה ליוואי זיע"א המהר"ל המפורסם מפראג, שיצר את הגולם ולאחר מכן נטל את חייו וקבר אותו בעליית הגג של בית הכנסת אלט נוי שול. לפני קרוב לארבע מאות שנה. וראה זה פלא, למרות שבמרוצת השנים הרבות הורקו במקום סלים אין ספור של שמות בכמויות שהיו צריכות למלא את המקום עד גג הרעפים, נראה היה כי הערימה לא גבהה כלל מעל לגובהה המקובל, דבר זה הפליא את ר' חיים כל אימת שהוא מילא את תפקידו בהתאם להוראות המהר"ל.

הפעם האחרונה שר' חיים העלה לעליית הגג סל מלא שמות, היתה זמן קצר לפני שהנאצים כבשו את צכוסלבקיה. במשך השנים האיומות של מלחמת העולם השנייה, התגלגל ר' חיים בכמה וכמה מחנות ריכוז נאציים, והיה מן היהודים המעטים ששרדו בחיים אחרי תקופת השואה. ברגע ששחרר ממחנה הריכוז על ידי כוחות המנצחים, מיהר ר' חיים לחזור לפראג, את פעמיו לאלט נוי שול שבעיר העתיקה שבה היה ממוקם הגיטו היהודי, ושבה נבנה בית הכנסת העתיק לפני למעלה משבע מאות שנים. הוא נעצר לפני בנין בית הכנסת והביט בו ארוכות, מבחינה חיצונית אך מעט מאד נשתנה ברוך השם, לא העזו הנאצים לשלוח את ידם בבית הכנסת העתיק

## משל ונמשל

הרינה והשמחה שבפסוקי דזמרה

משל למלך אחד ששלח את בנו הצעיר לארץ רחוקה, אשר אנשיה מתגוררים במערות גדולות ואינם יודעים כלל על מאור השמש, אלא שיש להם למעלה אשנבים שבעדם חודר אליהם קצת אור, ודרך האשנבים האלה היו מקבלים גם את המזון והבגדים, והמזון הנ"ל והבגדים היו מקבלים בכל פעם ביום ידוע, ולא היו יודעים אפילו ממי הם מקבלים. וכל כך הורגלו לקבל את מזונותיהם בלי לדעת ממי הם מקבלים עד שנעשה להם הדבר טבעי. כך חיו, נשאו נשים והולידו ילדים דור אחר דור, עד שבא בן המלך וראה שהם אוכלים ושותים ושמחים ואינם יודעים כלום, שאל אותם: הלחם שהנכם אוכלים מנין הוא לכם? אמרו לו, כך דרכו של עולם שמקבלים לחם דרך האשנב. אמר להם בן המלך, חסרים אתם הכל ולא טעמתם עדיין אפילו מקצת טעמו של העולם הזה, לא ממאור השמש ולא מכל טוב הארץ, כי יש מלך ושליט, ולא האמינו לו. ישב עמם זמן מה והוא דואב ומיצר על היעדר אור השמש, והם היו תמהים על דאגתו. ומרוב צר התחיל לבכות, ובתוך הבכי לקח כינור והתחיל לנגן עליו ניגונים עליזים. תמהו בני המדינה יושבי המערות: לשמחה מה זו עושה? אמר להם, אתם תשארו במערה זו כל ימיכם ולא תדעו כלום מהתענוגים הגדולים שישנם בעולם, אולם אני מצפה שהמלך יוציאני מכאן לראות באור העולם ולפום צערא אגרא.

והנמשל עמוק הוא, אולם אפשר לבאר כדי להבין מקצתו, כי עולם העשיה שאנו שוכנים בתוכו, הוא כמו בור עמוק שאור השמש אינו מגיע אליו, ואנו נקראים לכן יושבי חושך וצלמות. וכך אנו חיים עד שבמשך הזמן נשכח מאתנו לגמרי מאין באה ההשפעה במזלות, שהם כמו האשנבים שבמערות הנ"ל. אמנם הנשמה האלוקית שהיא בבחינת בן המלך הנ"ל, מצטערת הרבה וממררת בבכי על שהיא נמצאת בבור עמוק זה, אולם בעת התפילה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו, נזכרת הנשמה כי היא עתידה להיגאל ולעלות שוב למרומים לחזות בנועם ד' ולשמוח באור הגדול האמיתי, כי או היא שמחה ומרננת וזוהי הרינה שבפסוקי דזמרה, וד"ל.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מקוסוב זיע"א)

למחרת כיבוש פראג בידי הנאצים באו לכאן שני גנרלים שלהם מלווים ביחידה קטנה של חיילים מזויינים, אחד הגנרלים הקשיש שלהם אמר לי שמענו על אגדת "הגולם" האם זה נכון שהגולם קבור למעלה בעליית הגג של בית הכנסת? השיבותי לו כי סיפורו של הגולם אינו אגדה, וכי הוא אכן קבור בעליית הגג של בית הכנסת. קח אותנו לשם למעלה, פקד עלי הגנרל. ניסיתי להניע אותם מלבצע את זממם, אמרתי מה שאמרתי, אך הגנרל קטע את דברי בחוסר סבלנות. בסופו של דבר לא היתה לי ברירה אלא להעלות אותם לעלייה, כאשר עלינו שאל אותי הגנרל בחוסר סבלנות, היכן הגולם? הראיתי להם על ערימת השמות ואמרתי להם הנה שם, הגנרלים ניגשו אל המעקה הביטו פנימה ואחד מהם קרא מאוכזב: הרי זה ערימה של אשפה ותו לא, חס ושלוש אין זה אשפה אמרתי להם, אלה הם רבותי תשמישי קדושה שנתבלו מרוב שימוש ושרידי של הגולם קבורים תחתיהם.

נקח את האשפה פקד עלי הגנרל בטון מאיים, אני התחננתי על נפשי ואמרתי להם אדונים רבי חסד, אסור בתכלית האיטור לנגוע בזה, כך פקד הרב הקדוש שיצר את הגולם, ומאוחר יותר הניח אותו כאן למנוחת עולמים, יורשה לי להעיר בכל הכבוד כי יהיה זה מסוכן ומביא מזל רע לחלל מקום קדוש זה. שטויות, הרעים עלי הגנרל הצעיר בקול נביחה, תנקה תיכף ומיד או שכאן... הוא שלף אקדח כיוון אותו עלי וחזר וציווה לנקות את המקום, אינני יכול, אסור, אמרתי ולא זזתי ממקומי למרות שאקדח טעון היה מכוון עלי. עזוב אותו, אמר הגנרל הקשיש לעמיתו הצעיר, הוא קרא לאחד החיילים ופקד עליו לנקות את הערימה, הלה ניגש, שלף את הכידון שלו ונעץ אותו לתוך ערימת השמות, אולם כעבור שנייה הוא השמיע קול זעקה מרה, הוא שמת את ידית הכידון ונפל לאחוריו כשהוא מזדעזע בכל גופו, לאחר מכן הוא נשאר שוכב חסר חיים. שני הגנרלים נראו מזועזעים ממראה עיניהם הם עזבו את המקום במהירות, שני חיילים נשאו את גופת חבריהם ואף הם הסתלקו במהירות כלעומת שבאו, לאחר מקרה זה שוב לא העזו הגרמנים להציג אף רגלם בעליה של בית הכנסת סיים השמש הזקן את סיפורו.



## צ'ין אדם לחברו

### לוותר כדי לא לפגוע

מעשה שהשתתף הרה"ק רבי דוב בעריש ווינדפולד מטשיבין זיע"א בחגיגה אחת לכבוד סיום כתיבת ספר תורה. כנהוג במעמד כזה מכבדים את הקרואים לכתוב בקולמוס אותיות אחרונות של הס"ת, ובעלי יכולת רוכשים הכתיבה בממון רב, מנדבים לדברים שבקדושה. והנה כיבדו את הגאון לכתוב ראשון אות אחת, אך להפתעת הקהל הוא משתמט, במקום לכתוב בעצמו הכריז שממנה את סופר הסת"ם לשלוחו, שיכתוב האות במקומו. אחריו כמובן עשו כולם ככה, ואיש לא הרהיב עוז לכתוב בעצמו. לשאלת מקורביו גילה להם אחרי החגיגה, שבין הקרואים נמצא איש החשוד בעיניו כמי שיש עליו דין מומר לדבר אחד מן התורה, והיה חושש אולי יגיע גם תורו לכתוב אות בספר התורה, אי לזאת התחכם לנהוג כפי שנהג ופתר בדרך זו את הבעיה

**כדי לא לבייש**

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל הקהלות יעקב זיע"א, שפעם ביקר בבית נכדו, והיה שם קרובו של הנכד שלא היה בן תורה, ונמנע ה"סטייפלער" מלשוחח בד"ת כל עת הביקור כדי שאותו קרוב לא ירגיש עצמו נחות.

### לכבד את הזולת

פעם בא לבקר את הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, ת"ח קשיש מכרו ומיודעו זה שנים רבות, ר' משה פתח בשיחה אך תוך זמן קצר התברר לו שבן שיחו אינו מסוגל להמשיך בה. הפסיק ר' משה לדבר וישב בשקט עם ידידו משכבר הימים. איש צעיר אשר נלוה אל האורח הקשיש, ראה הזדמנות לדבר עם ר' משה בלימוד תורה, והחל להציג לו שאלות הלכתיות, ר' משה התעלם מהשאלות שנשאל להם והמשיך לשבת בדממה, הוא ראה בכך חוסר כבוד אם ישא ויתן בהלכה בנוכחות אורחו אשר למרבה הצער אינו יכול ליטול חלק בלימוד.

### אל ילביץ פני חבירו ברבים

מסופר על תלמיד ישיבת קול תורה' שהיה כבד פה, שבא אל הרה"ק רבי שלמה זלמן אוירבך ראש הישיבה זיע"א, ובכה לפניו על שהתלמידים צוחקים על צורת דיבורו. קרא הגרש"ז את התלמידים והעמידם על חומרת הדבר שבהלבנת חבר, אך הללו התנצלו שאין ביכלתם להתאפק מלצחוק, זה בלתי אפשרי אמרו. נודעק רבי שלמה זלמן ואמר: "היה לכם להיחנק", כבר אמרו חז"ל (ב"מ נ"ט) נוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילביץ פני חבירו ברבים

## תלולא דצדקיא

### שבת קודש י"ד אלול

הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל (מח"ס "אהלי יוסף" – תרכ"ו)  
יום ראשון ט"ו אלול  
הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים (תקי"ט)  
הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק (שו"ת מהר"ם אלשקר – תקנ"ט)  
הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד (תלמיד הבעש"ט) ב"ר נחמיה פייבל (תקמ"ו)  
הרה"ק רבי מאיר הורוויץ מלברטוב (תר"א)  
יום שני ט"ז אלול  
רבי אברהם נפתלי צבי מוורמייזא ב"ר משה הלוי (תע"ב)  
יום רביעי י"ח אלול  
רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט)  
רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי – שע"ג)  
הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחזי (תקי"צ)  
הגה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק – וחזון למועד – תרמ"ט)  
יום חמישי י"ט אלול  
רבי חיים בנבנבתי ב"ר ישראל (תל"ג)  
הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא  
יום שישי ב' אלול  
הרה"ק רבי משה אריה פריינד ב"ר ישראל (תשנ"ו)  
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

## מצוה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א  
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסימנים על המצוות.

### הלכות מוקצה (י"ד)

א) עצה טובה, שיהיה לכל אחד מחזיקי מפתחות מיוחד לשבת, ששם ישים רק המפתחות שאינם מוקצה, ולא יצטרך לטרוח להוציא מערב שבת, המפתחות שהם

מוקצה, ולהכניסם שוב אחרי שבת לצרור המפתחות, שמצוי שישבח, או יאבד לו כמה מפתחות. (ספר גם אני אודך)

ב) קופסה טאביק, וכן משקפיים שמשתמש בהם לקריאה, מותר לטלטלן אפילו שלא לצורך כלל. (אשל אברהם, מבוסטאטש, מהדו"ת, ריש סימן ש"ח)

ג) מותר לטלטל בשבת ארנק חדש, שעדיין לא השתמש בו. (משנה ברורה סימן ש"י, ס"ק כ"ה)

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בארץ ובחו"ל 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז